

แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

ความหมายของคำว่า นโยบายสาธารณะ

อาจารย์กุลธร ธนาพงศธร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

- ◎ กลุ่มที่ 1 เป็นกิจกรรมหรือการกระทำของรัฐบาล
- ◎ กลุ่มที่ 2 เป็นแนวทางการตัดสินใจของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ
- ◎ กลุ่มที่ 3 เป็นแนวทางหรือหนทางในการกระทำของรัฐบาลที่จะก่อให้เกิดการกระทำขึ้น

โทมัส อา ดาย

- ◎ นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งที่รัฐบาลจะกระทำหรือไม่กระทำ รัฐบาลเลือกที่จะกระทำครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมดของ รัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทาง สังคม

เดวิด ฮิลตัน

- ◎ นโยบายสาธารณะคือ อำนาจในการจัดสรร ซึ่งรัฐบาล ตัดสินใจที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำ อันเป็นผลมาจากการ จัดสรรคุณค่าทางสังคม

ไอรา ซาแกนส์กี

- ◎ นโยบายสาธารณะ คือ กิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาลซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล

เจมส์ อี แอนเดอร์สัน

- ◎ นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางการปฏิบัติหรือการกระทำซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการ

ทศพร ศิริสัมพันธ์

1. กลุ่มกิจกรรมที่รัฐบาลจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง
2. การกำหนดเป้าประสงค์อันพึงปรารถนา
3. ข้อเสนอบางประการของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ที่ต้องการให้รัฐบาลรับไปดำเนินการ
4. การตัดสินใจของรัฐบาล ในเรื่องต่าง ๆ
5. แผนงานและโครงการของรัฐบาล
6. ผลงานของรัฐบาล

ศุภชัย ยาวะประภา

- ◎ นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ปรัชญา เวสารัชช

- ◎ นโยบายสาธารณะ เป็นคำแถลงอย่างเป็นทางการโดยผู้มีอำนาจกำหนดนโยบาย ทั้งนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องที่มีการศึกษา วิเคราะห์ และไตร่ตรองก่อนที่จะเลือกทางเลือกที่ผู้กำหนดนโยบายเห็นว่าเหมาะสมที่สุดมาเสนอเป็นนโยบาย

สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะ

- ◎ **นโยบายสาธารณะ** คือ ภารกิจที่รัฐบาลกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่มุ่งให้ประชาชนยอมรับและถือปฏิบัติ เพื่อสร้างค่านิยมใหม่หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นไปตามแนวทางที่รัฐกำหนด

ความสำเร็จของนโยบายสาธารณะ

- ◎ นโยบายสาธารณะจะสำเร็จได้ ขึ้นอยู่กับ
- ◎ ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะได้สั่งการและมอบหมายผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ให้นำนโยบายไปแจกแจงรายละเอียดและจัดทำเป็นแผนในการปฏิบัติงาน

ความสำเร็จของนโยบายสาธารณะ

1. ความชัดเจนของนโยบาย
2. สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและเจตนารมณ์ของนโยบาย
3. ประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบาย
4. ปัญหาต่อเนื่องหรือปัญหาที่ไม่ได้คาดคิด
5. ผลลัพธ์หรือผลสะท้อนของนโยบาย

ลักษณะสำคัญทั่วไปของนโยบายสาธารณะ

1. เป็นคำแถลงอย่างกว้าง ๆ
2. มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ชัดเจน
3. เป็นคำแถลงโดยผู้มีบทบาทและอำนาจหน้าที่
4. เป็นการแสดงพันธะหรือความผูกพันของรัฐบาล
5. เป็นกรอบหรือทิศทาง ซึ่งมีกลไกรับผิดชอบดำเนินการให้เกิดผล

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

1. ความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย

- ◎ รัฐบาลที่สามารถกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับ ความต้องการของประชาชน และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะได้รับความเชื่อถือ และความนิยมจากประชาชน ส่งผลให้ รัฐบาลดังกล่าวมีโอกาสในการดำรงอำนาจในการบริหาร ประเทศยาวนานขึ้น

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

2. ความสำคัญต่อประชาชน

- ◎ นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ◎ ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของตนเองโดยผ่านกลไกทางการเมืองต่าง ๆ
- ◎ เช่น ระบบราชการ นักการเมือง ความต้องการดังกล่าวจะถูกนำเข้าสู่ระบบการเมืองไปเป็นนโยบายสาธารณะ
- ◎ เมื่อมีการนำนโยบายไปปฏิบัติและได้ผลตามเป้าประสงค์ ก็จะทำให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

- ◎ นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและประโยชน์ต่อฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 1. ฝ่ายรัฐบาล ความศรัทธา ความเชื่อถือ
 2. ฝ่ายข้าราชการ นโยบายสาธารณะจะเป็นกลไก เครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการทำงาน
 3. ฝ่ายประชาชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกพรรคการเมืองที่กำหนดนโยบาย
 4. ผู้ศึกษานโยบายสาธารณะ เพื่อพัฒนาวิธีการศึกษา

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

- ◎ นโยบายด้านการบริการ
- ◎ นโยบายด้านการจัดระเบียบ
- ◎ นโยบายด้านการบูรณะ
- ◎ นโยบายด้านการจัดสรรทรัพยากร
- ◎ นโยบายด้านความมั่นคงและความยุติธรรม
- ◎ นโยบายด้านการค้า การพาณิชย์ การเงิน การคลัง การภาษีอากร
- ◎ นโยบายด้านสังคม วัฒนธรรม ระเบียบสังคม การศึกษา การศาสนา
- ◎ นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

- ◎ จำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท
- ◎ **ประเภทแรก** เป็นนโยบายที่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระสำคัญและวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ
- ◎ นโยบายที่เป็นกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ
- ◎ นโยบายการกระจายบริการของรัฐ
- ◎ นโยบายเพื่อการจัดสรรทรัพยากรเสียใหม่
- ◎ นโยบายเพื่อการลงทุน
- ◎ นโยบายเพื่อจริยธรรม

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

- ◎ **ประเภทที่สอง** เป็นนโยบายของรัฐ โดยการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วหรือคาดว่าปัญหาเหล่านั้นอาจจะเกิดขึ้นมาในไม่ช้านี้ ถือได้ว่าเป็นนโยบายระดับประเทศ ได้แก่
 - ◎ นโยบายทางด้านเศรษฐกิจ
 - ◎ นโยบายด้านการศึกษา
 - ◎ นโยบายด้านสังคม
 - ◎ นโยบายทางด้านการเมืองและการป้องกันประเทศ

ประเภทของนโยบายสาธารณะ

เลตเตอร์และสตีวส์

- ◎ นโยบายเสรีนิยมและนโยบายอนุรักษ์นิยม
- ◎ นโยบายที่เน้นสาระกับนโยบายที่เน้นกระบวนการ
- ◎ นโยบายที่เป็นรูปธรรมกับนโยบายที่เป็นสัญลักษณ์
- ◎ นโยบายที่เน้นความเป็นส่วนรวมกับนโยบายที่เน้นส่วนตัว

นโยบายเสรีนิยมและนโยบายอนุรักษนิยม

นโยบายเสรีนิยม

- ◎ เป็นนโยบายที่รัฐบาลใช้เป็นตัวกระตุ้น ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประกันให้เกิดความเสมอภาคทางสังคม

นโยบายเสรีนิยมและนโยบายอนุรักษนิยม

นโยบายอนุรักษนิยม

- ◎ เป็นนโยบายที่ไม่ต้องการให้รัฐบาลนำไปเป็นตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลง แต่สนับสนุนให้รัฐบาลใช้มาตรการอนุรักษสถานภาพเดิมหรือส่งเสริมกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่ม

นโยบายที่เน้นสาระกับ นโยบายที่เน้นกระบวนการ

นโยบายที่เน้นสาระ

- ◎ เป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการดำเนินการกับปัญหาที่เป็นเรื่องเป็นราว เช่น การก่อสร้างทางหลวง การป้องกันสภาพแวดล้อม ฯ

นโยบายที่เน้นสาระกับ นโยบายที่เน้นกระบวนการ

นโยบายที่เน้นกระบวนการ

- ◎ เป็นนโยบายที่เน้นวิธีการดำเนินการหรือผู้รับผิดชอบดำเนินการซึ่งกำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่เป็นรูปธรรมกับนโยบายที่เป็นสัญลักษณ์

นโยบายที่เป็นรูปธรรม

- ◎ เป็นนโยบายที่มุ่งจัดสรรทรัพยากรหรืออำนาจให้แก่ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์หรือตัวทอนประโยชน์แก่ฝ่ายตรงข้าม เช่น นโยบายการจ่ายเงินสวัสดิการ
นโยบายการลดภาษี ฯ

นโยบายที่เป็นรูปธรรมกับนโยบายที่เป็นสัญลักษณ์

นโยบายที่เป็นสัญลักษณ์

- ◎ เป็นนโยบายที่มุ่งจัดสรรค่านิยมที่จับต้องไม่ได้มากกว่า เช่น การกำหนดวันหยุดประจำชาตินโยบายเกี่ยวกับศาสนาในโรงเรียน ฯ

นโยบายที่เน้นความเป็นส่วนรวม

กับ

นโยบายที่เน้นส่วนตัว

นโยบายที่เน้นความเป็นส่วนรวม

- ◎ เป็นนโยบายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรหรือสิ่งที่มีคุณค่าให้แก่ทุกคน ไม่เฉพาะเจาะจงกับผู้หนึ่งผู้ใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเท่านั้น เช่น การป้องกันประเทศและความปลอดภัยสาธารณะ ฯ

นโยบายที่เน้นความเป็นส่วนรวม

กับ

นโยบายที่เน้นส่วนตัว

นโยบายที่เน้นส่วนตัว

- ◎ เป็นนโยบายที่เป็นส่วนตัวเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์และผู้รับประโยชน์อาจต้องเสียค่าใช้จ่าย เช่น นโยบายการแบ่งปันอาหาร หรือนโยบายการเก็บขยะ เป็นต้น

องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

1. ความตั้งใจของรัฐบาลที่จะกระทำหรือไม่กระทำ
บางสิ่งบางอย่าง
นโยบายสาธารณะของรัฐบาล อาจแสดงออก
-อย่างเป็นทางการ โดยการแถลงนโยบายของ
รัฐบาล
-อย่างไม่เป็นทางการ เช่น การสัมภาษณ์ หรือการ
แสดงความคิดเห็นของผู้ตัดสินใจระดับสูงของ
รัฐบาล

องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

2. การตัดสินใจของรัฐบาล เป็นการแสดงออกหรือ
เลือกดำเนินการของรัฐบาล โดยคณะรัฐมนตรี
และ รัฐมนตรี

จะปรากฏอยู่ใน

-รูปมติคณะรัฐมนตรี

-การเสนอร่างกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง

-การอนุมัติของผู้กำหนดนโยบายหรือผู้มีอำนาจ

ตามกฎหมาย

องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

3. แสดงการกระทำหรือกิจกรรมของรัฐบาล
 - คำแถลงนโยบายของรัฐบาลต้องไม่เลื่อนลอย
 - มีการแสดงความตั้งใจดำเนินการให้มีผลในทางปฏิบัติ
 - จะต้องทำความตั้งใจและตัดสินใจตามที่แถลงมาดำเนินการให้เกิดผลอย่างจริงจัง
 - มีการกำหนดเป้าหมายชัดเจนในการแต่งตั้งหรือการกำหนดกลไกรับผิดชอบ
 - ต้องมีการระดมทรัพยากรสนับสนุน

องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

4. ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมหรือการกระทำ ของรัฐบาล

- จะเกิดขึ้นได้จะต้องดำเนินการตามนโยบายที่แถลงไว้
- จะต้องดำเนินการตามกระบวนการขั้นตอนของนโยบาย โดยครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ การประเมินผลนโยบาย และการปรับปรุง แก้ไข นโยบายสาธารณะนั้นด้วย

ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดี

- ◎ นโยบายจะต้องมีความชัดเจน
- ◎ นโยบายต้องเหมาะสมกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่
- ◎ นโยบายสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ◎ นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง
- ◎ นโยบายมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในทางปฏิบัติ

ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดี

- ◎ นโยบายจะต้องมีความชัดเจน คือ
สื่อความได้ชัดเจน
 - ว่าผู้กำหนดนโยบายต้องการทำอะไร
 - หวังผลอะไร ที่ไหน เมื่อไร
 - ใครเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบ
 - ใครได้รับประโยชน์อะไร

ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดี

- ◎ นโยบายต้องเหมาะสมกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่
 - เรื่องของเวลา
 - ความพร้อม
 - ทรัพยากร

ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดี

- ◎ นโยบายสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน
 - ต้องเหมาะสมกับยุคสมัย
 - ความจำเป็นในแต่ละสถานการณ์
 - ต้องสอดคล้องกับความต้องการจริงของประชาชน

ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดี

- ◎ นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง
 - ต้องเป็นนโยบายแห่งความจริง
 - ไม่ใช่คำแถลงเลื่อนลอย
 - ไม่หวังผลในทางปฏิบัติ

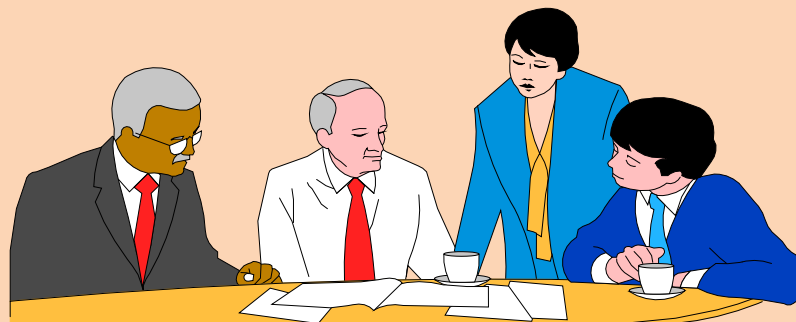
ลักษณะของนโยบายสาธารณะที่ดี

- ◎ นโยบายมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในทางปฏิบัติ
 - ต้องมีลักษณะที่ไม่ตึงตัว
 - สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในทางปฏิบัติ
 - ต้องไม่ขัดแย้งหรือเปลี่ยนแปลงสาระอันเป็นหลักการของตัวนโยบาย

ประโยชน์ของนโยบายสาธารณะ

- ◎ ต้องสร้างความชัดเจนแก่ฝ่ายปฏิบัติ
- ◎ เป็นเครื่องมือแสดงความจริงจังในการแก้ปัญหาของรัฐบาล
- ◎ เป็นการแสดงพันธะผูกพันของรัฐบาล
- ◎ เป็นดัชนีชี้วัดความสามารถของรัฐบาล
- ◎ เป็นท่าทีของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการตอบสนองหรือวิพากษ์ได้

การศึกษานโยบายสาธารณะ

การศึกษานโยบายสาธารณะของไทย

- เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง ได้มีการกำหนดแนวนโยบายสาธารณะด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีปรากฏไว้ในหลักศิลาจารึก
- สมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้มีการตรากฎหมายสามดวงมาใช้ถือเป็นรากฐานของนโยบายสาธารณะ

การศึกษานโยบายสาธารณะ

- ในอดีต การศึกษาและการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะจะจำกัดอยู่ในวงศาคณาญาติชนชั้นปกครองและเจ้านายชั้นสูง
- ส่วนประชาชนไม่มีสิทธิและโอกาสที่จะเรียนรู้ หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มีหน้าที่เพียงปฏิบัติตามคำสั่งหรือตามนโยบายเท่านั้น

การศึกษานโยบายสาธารณะ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

- องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง
- ส่วนกระบวนการนโยบายสาธารณะได้กำหนดอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะชน
- มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะมากขึ้น

ขอบข่ายของการศึกษานโยบายสาธารณะ

จะครอบคลุมอยู่ในกระบวนการของนโยบาย 4 ประเด็น คือ

- การกำหนดหรือก่อรูปของนโยบาย
- การนำนโยบายไปปฏิบัติ
- การประเมินผลของนโยบาย
- การวิเคราะห์ผลย้อนกลับของนโยบาย

ขอบข่ายของการศึกษานโยบายสาธารณะ

- 1. การกำหนดหรือก่อรูปของนโยบาย (Policy Formulation)**
 - เริ่มต้นพิจารณาถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไข กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ววิเคราะห์หาทางเลือกและเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
- 2. การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)**
 - ศึกษาถึงพฤติกรรมของคนและกลไกการบริหาร
 - สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว

ขอบข่ายของการศึกษานโยบายสาธารณะ

3. **การประเมินผลของนโยบาย (Policy Evaluation)**
 - ศึกษาว่านโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่
 - ประเมินผลกระทบและประเมินกระบวนการ

4. **การวิเคราะห์ผลย้อนกลับของนโยบาย (Policy Feedback Analysis)**
 - ศึกษาดูว่า การสนองตอบของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือไม่

พัฒนาการของการศึกษานโยบายสาธารณะ

แบ่งออกเป็น 3 ยุค

ยุค
ก่อน พ.ศ.
2503

ยุค
พ.ศ. 2503
- 2513

ยุค
พ.ศ. 2513
- ปัจจุบัน

การศึกษาในยุคก่อน พ.ศ. 2503

- **เริ่มตั้งแต่สมัยกรุงเอเธนส์**

เป็นการศึกษาที่ยังไม่เป็นระบบ กำหนดโดยผู้นำหรือผู้ปกครอง
เพียงไม่กี่คน

- **ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง**

นักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสนศาสตร์ในสหรัฐอเมริกา ได้มี
การศึกษานโยบายสาธารณะอย่างจริงจังจนกลายเป็นองค์ความรู้
ขึ้นมา

จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ หรือ เคนส์ (John Maynard Keynes)

- ได้รับการยกย่องว่าเป็น **บิดาแห่งการบริหาร**

เคนส์ มีแนวความคิดว่า

- รัฐบาลควรจะกำหนด**นโยบายการเงินและการคลังเพื่อแก้ไข**
ปัญหาการว่างงาน โดยการกระตุ้นให้มีอุปสงค์รวมเพิ่มขึ้นซึ่ง
จะไปผลักดันให้มีการผลิตเพิ่มขึ้น ในที่สุดก็จะก่อให้เกิดผลดี
ต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประชาชน

แนวความคิดของเคนส์

มีอิทธิพลต่อรัฐบาล ทำให้

- รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาความยากจน โดยการกำหนดนโยบายการเงินการคลัง เพื่อกระตุ้นความต้องการรวมในการอุปโภคบริโภคของสังคมให้เพิ่มขึ้น
- ธุรกิจมีความต้องการขายหรือผลิตมากขึ้น
- เกิดการสร้างงานและคนมีงานทำ
- สามารถลดปัญหาการว่างงานลง
- รัฐบาลจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น

การศึกษาในยุคก่อน พ.ศ.2503

- เป็นการศึกษาและแสวงหาคำความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะที่แตกต่างไปจากเดิม
- คือ การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของสถาบันที่เป็นฝ่ายกำหนดนโยบายสาธารณะ ได้แก่

สถาบันนิติบัญญัติ		รัฐสภา
สถาบันบริหาร		คณะรัฐมนตรี
สถาบันตุลาการ		ศาล

การศึกษานโยบายสาธารณะในยุคก่อน พ.ศ. 2503

- เป็นการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย
- เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นมา และนำไปปฏิบัติว่ามีผลอย่างไร
- จุดอ่อนของการศึกษานโยบายในยุคนี้ คือ ไม่ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (รัฐบาล)

การศึกษาในยุค พ.ศ. 2503 -2513

- เป็นการศึกษาถึงกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะและพฤติกรรมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ
- นักวิชาการในยุคนี้ ได้เสนอว่า ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ควรกำหนดให้เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องกัน

กระบวนการและพฤติกรรมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ

มี 5 ขั้นตอน คือ

1. การจำแนกลักษณะของปัญหา
2. การกำหนดทางเลือกนโยบาย
3. การตัดสินใจนโยบายหรือการให้ความเห็นชอบนโยบาย
4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ
5. การประเมินผลนโยบาย

การจำแนกลักษณะของปัญหา

- หมายถึง การพิจารณาว่าอะไรคือปัญหา
- การเรียกร้องหรือความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้รัฐบาลแก้ไขนั้นเป็นปัญหาลักษณะใด
- เป็นปัญหาที่แท้จริงหรือไม่
- เป็นปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาสาธารณะ
- เป็นปัญหาเชิงบริหารหรือปัญหาเชิงนโยบาย

การจำแนกลักษณะของปัญหา

นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องนำมาวิเคราะห์

- เพื่อหาสาเหตุของปัญหา
- พิจารณาระดับความรุนแรงของปัญหา และ
- จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

การกำหนดทางเลือกนโยบาย

- หมายถึง การแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา
- นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องพิจารณาทางเลือกไว้หลาย ๆ ทางเลือก
- นำทางเลือกแต่ละทางเลือกมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน
- ศึกษาความเป็นไปได้ทางการเมืองการบริหาร การเงิน และทางเทคนิค
- ศึกษาความคุ้มค่าในด้านต้นทุนและผลประโยชน์

การกำหนดทางเลือกนโยบาย

- วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำทางเลือกไปปฏิบัติทั้ง
 - ผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบ
 - ผลกระทบที่คาดหวังและผลกระทบที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้น
- ผลจากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบทางเลือกนโยบายนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญ สำหรับผู้ตัดสินใจนโยบายว่าควรเลือกทางเลือกใดที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

การตัดสินใจนโยบาย

- หรือการให้ความเห็นชอบนโยบาย หมายถึง การที่ผู้ตัดสินใจนโยบายจะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ที่นักวิเคราะห์นโยบายเสนอมา โดยจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักในการตัดสินใจ และ
- พิจารณาว่าทางเลือกนั้นจะสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เพียงใด
- ต้องแสวงหาการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เพื่อให้ทางเลือกนโยบายได้รับการเห็นชอบจากทุกฝ่าย

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

- หมายถึง การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายนั้น ๆ อาจเป็นหน่วยงานเดิมที่มีอยู่หรือหน่วยงานที่จัดตั้งใหม่
- โดยการคำนึงถึงสมรรถนะของหน่วยงาน เช่น โครงสร้าง งบประมาณ จำนวนบุคลากร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น
- เพื่อสนับสนุนการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
- ในขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องมีการแปลงนโยบายให้เป็นรูปธรรม คือ การแปลงเป็นแผนงานและโครงการก่อนนำไปปฏิบัติ

การประเมินผลนโยบาย

- คือ การวัด หรือการประเมินผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ถ้านโยบายนั้นประสบผลสำเร็จ อาจต้องปรับปรุงแก้ไขหรือยุตินโยบาย

การประเมินผลนโยบายอาจประเมินทั้ง

การศึกษากระบวนการกำหนดนโยบาย

- **จุดเด่น** คือ ทำให้ผู้กำหนดนโยบายง่ายในการศึกษา เพราะเป็นขั้นตอนครอบคลุมตั้งแต่การระบุปัญหาจนถึงการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผล
- **จุดด้อย** คือ ไม่สนใจเนื้อหาสาระของนโยบาย

การศึกษาในยุค พ.ศ. 2513 - ปัจจุบัน

- เป็นการศึกษาที่เน้นถึงการศึกษาหาสาเหตุและผลกระทบของนโยบาย
- ก่อนที่จะตัดสินใจรับนโยบายหรือกำหนดนโยบายใดนโยบายหนึ่งขึ้นมา จะต้องศึกษาถึงที่มาของนโยบายนั้นว่ามีที่มาหรือมีสาเหตุมาจากอะไร ทำไมจึงมีการผลักดันให้มีนโยบายนี้ ใครผลักดันให้มี เมื่อมีการกำหนดนโยบายนี้ขึ้นมา จะเกิดผลกระทบอะไรตามมาทั้งผลกระทบเชิงบวก และผลกระทบเชิงลบ และต้องศึกษาถึงประสิทธิผลของนโยบายว่าเมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติแล้วบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด

การศึกษานโยบายสาเหตุและผลกระทบของนโยบาย

1. ศึกษาสาเหตุหรือที่มาของนโยบาย
2. ศึกษาผลกระทบของนโยบาย
3. ศึกษาประสิทธิผลของนโยบาย

1. ศึกษาสาเหตุหรือที่มาของนโยบาย

- นโยบายสาธารณะของทุกประเทศจะมีที่มาหรือสาเหตุหรือปัจจัยต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด
- ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดนโยบาย เช่น นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี พรรคการเมือง นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ข้าราชการ นักวิชาการ และประชาชน การผลักดันขององค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ

2. ศึกษาผลกระทบของนโยบาย

- การศึกษาผลกระทบเป็นการศึกษาที่เกิดจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นได้แก่

- ผลกระทบเชิงบวก / ผลกระทบเชิงลบ
- ผลกระทบทางตรง / ผลกระทบทางอ้อม
- ผลกระทบที่คาดหวัง / และผลกระทบที่ไม่คาดหวัง

2. ศึกษาผลกระทบของนโยบาย

การศึกษาผลกระทบของนโยบายทุกแง่ทุกมุม

- จะช่วยทำให้เกิดการตัดสินใจนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ง่าย
- จะได้หาทางกำหนดมาตรการป้องกันที่จะไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงลบหรือให้เกิดผลกระทบต่อส่วนรวมน้อยที่สุด

3. ศึกษาประสิทธิผลของนโยบาย

- เป็นการศึกษาว่าปัจจัยสำคัญใดบ้าง ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของนโยบาย หรือความสำเร็จของนโยบาย เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติแล้ว
- เช่น งบประมาณ สิ่งจูงใจ หน่วยงานที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคคล เครื่องมืออุปกรณ์ การประชาสัมพันธ์ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นต้น

3. ศึกษาประสิทธิผลของนโยบาย

- การที่จะทราบว่าประสิทธิผลของนโยบายเป็นอย่างไร สามารถพิจารณาได้จากผลลัพธ์ของนโยบายว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เพียงใด ขึ้นอยู่กับ

การประเมินผลโดยประชาชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ

- ถ้าหากประชาชนมี**ความพึงพอใจ** ย่อมแสดงว่านโยบายนั้นสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
- แต่ถ้าประชาชนส่วนใหญ่**ไม่พึงพอใจ** ไม่ยอมรับและไม่ให้ความร่วมมือกับนโยบายนั้น แสดงว่านโยบายไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

ตัวอย่าง

นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

- นโยบายนี้ได้กำหนดเป็น พ.ร.บ.ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2518
- โดยสามารถวิเคราะห์ถึงสาเหตุและผลกระทบของนโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

ที่มาและสาเหตุของนโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

1. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการเกษตรกรรมและส่วนใหญ่ต้องเช่าที่ดินจากนายทุน

ตัวอย่าง

นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

2. กลุ่มผลประโยชน์ผลักดัน โดยเฉพาะในปีพ.ศ.2517-2518 กลุ่มนิสิต นักศึกษากลุ่มชาวไร่ชาวนา มีบทบาททางการเมืองมาก เป็นช่วงที่เรียกว่าประชาธิปไตยเบ่งบานที่สุด กลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้เห็นปัญหาของเกษตรกร จึงได้ผลักดันให้มีนโยบายปฏิรูปที่ดิน เพื่อการเกษตรขึ้นมา
3. พรรคการเมืองบางพรรคสนับสนุนให้มีนโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมขึ้นมา
4. เกษตรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองบุกเบิกที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้เกิดการทำลายป่าไม้เพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อทำการเกษตร

ตัวอย่าง

นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

- การวิเคราะห์ผลกระทบของการมีนโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ
- **ผลกระทบเชิงบวก** เป็นผลกระทบที่ผู้กำหนดนโยบายตั้งใจให้เกิดขึ้นหรือเป็นผลที่คาดหวังให้เกิดขึ้น จากการมีนโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้แก่
 1. เกษตรกรมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง
 2. เกษตรกรมีอาชีพและมีรายได้ที่สูงขึ้น
 3. เกษตรกรไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน

ตัวอย่าง

นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

4. ลดปัญหาการเช่าที่ดินทำกินจากนายทุน
 5. ลดปัญหาการบุกรุกที่ดินทำกินจากป่าสงวนแห่งชาติ
 6. เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เช่น สามารถทำให้อุตสาหกรรมมีการศึกษาที่สูงขึ้น ดูแลสุขภาพอนามัยดีขึ้น สนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น
- **ผลกระทบเชิงลบ** เป็นผลกระทบที่ผู้กำหนดนโยบายไม่คาดหวังให้เกิดขึ้น แต่อาจเกิดขึ้นมาภายหลังที่มีการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งบางนโยบายอาจยังไม่เกิดผลกระทบเชิงลบ แต่เมื่อนำไปปฏิบัติได้ระยะเวลาหนึ่ง อาจส่งผลกระทบทางลบได้เหมือนกัน

ตัวอย่าง

นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม

- ผลกระทบเชิงลบอาจเกิดขึ้น ได้แก่
 1. อาจเกิดการต่อต้านจากนายทุน หรือผู้มีอิทธิพลที่เคยได้รับผลประโยชน์จากการให้เกษตรกรเช่าที่ดินทำกินของตน
 2. เกษตรกรบางรายอาจขายสิทธิการทำกินในที่ดินที่ได้รับเอกสารสิทธิให้แก่นายทุน โดยไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน แต่นำไปขายให้นายทุนทำประโยชน์เชิงธุรกิจ ซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของนโยบาย
 3. เจ้าหน้าที่บางแห่งจัดสรรที่ดินและเอกสารสิทธิ สปก.4-01 แก่เกษตรกรที่มีได้ยากจนจริงหรือบางรายเป็นพ่อค้า คหบดีทำประโยชน์เชิงธุรกิจที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

**ความสัมพันธ์ระหว่าง
การเมือง การบริหารและนโยบายสาธารณะ**

ความหมายของการเมือง

อีสตัน และแมคเคนซี

- การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจหรือการต่อสู้เพื่อให้มาซึ่งอำนาจ

ลาสเวลล์

- การเมือง หมายถึง ใครได้อะไร ที่ไหน อย่างไร

อีสตัน

- การเมือง คือ การที่รัฐใช้อำนาจหรืออิทธิพลในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

มิลเลอร์

- การเมือง เป็นเรื่องที่ตกลงกันไม่ได้ หรือความขัดแย้ง

ความหมายของการเมือง

ที่นำมาใช้ในการศึกษาวิชานโยบายสาธารณะ

- **การเมือง** คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ ในการจัดสรรผลประโยชน์และคุณค่าต่าง ๆ ทางสังคมให้แก่ประชาชนโดยส่วนรวมอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม
- **การจัดสรรผลประโยชน์และคุณค่าทางสังคม** ให้แก่ ประชาชน จะออกมาในรูปของ **นโยบาย กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง** เป็นต้น

บทบาทและหน้าที่ของฝ่ายการเมือง

- 1. การกำหนดนโยบายสาธารณะ** อาจกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา และ กฎกระทรวง เป็นต้น
- 2. กำกับดูแล ควบคุม และติดตามผล**ของการนำนโยบายไปปฏิบัติของข้าราชการประจำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย
- 3. แต่งตั้งและให้ความเห็นชอบ**ของการแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง เพื่อเป็นหลักประกันว่า นโยบายของฝ่ายการเมืองจะได้รับการปฏิบัติจากข้าราชการประจำอย่างเต็มความสามารถ

ความหมายของการบริหาร

เลียวนาร์ด

- การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำร่วมกันของกลุ่มบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นภาครัฐหรือภาคเอกชน พลเรือนหรือทหาร ขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็กก็ตามทำกิจกรรมเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือตามนโยบายของรัฐ

บุญทัน ดอกไธสง

- การบริหาร หมายถึง การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

ความหมายของการบริหาร

- อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่าเป็นการบริหารงานภายในองค์กรธุรกิจหรือการบริหารงานภาครัฐ
- **การบริหารงานภาครัฐ** หมายถึง กระบวนการนำนโยบายภาครัฐหรือฝ่ายการเมืองไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์
- **องค์กรหรือหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ** คือ ระบบราชการ (หน่วยงานราชการ) หรือข้าราชการประจำ

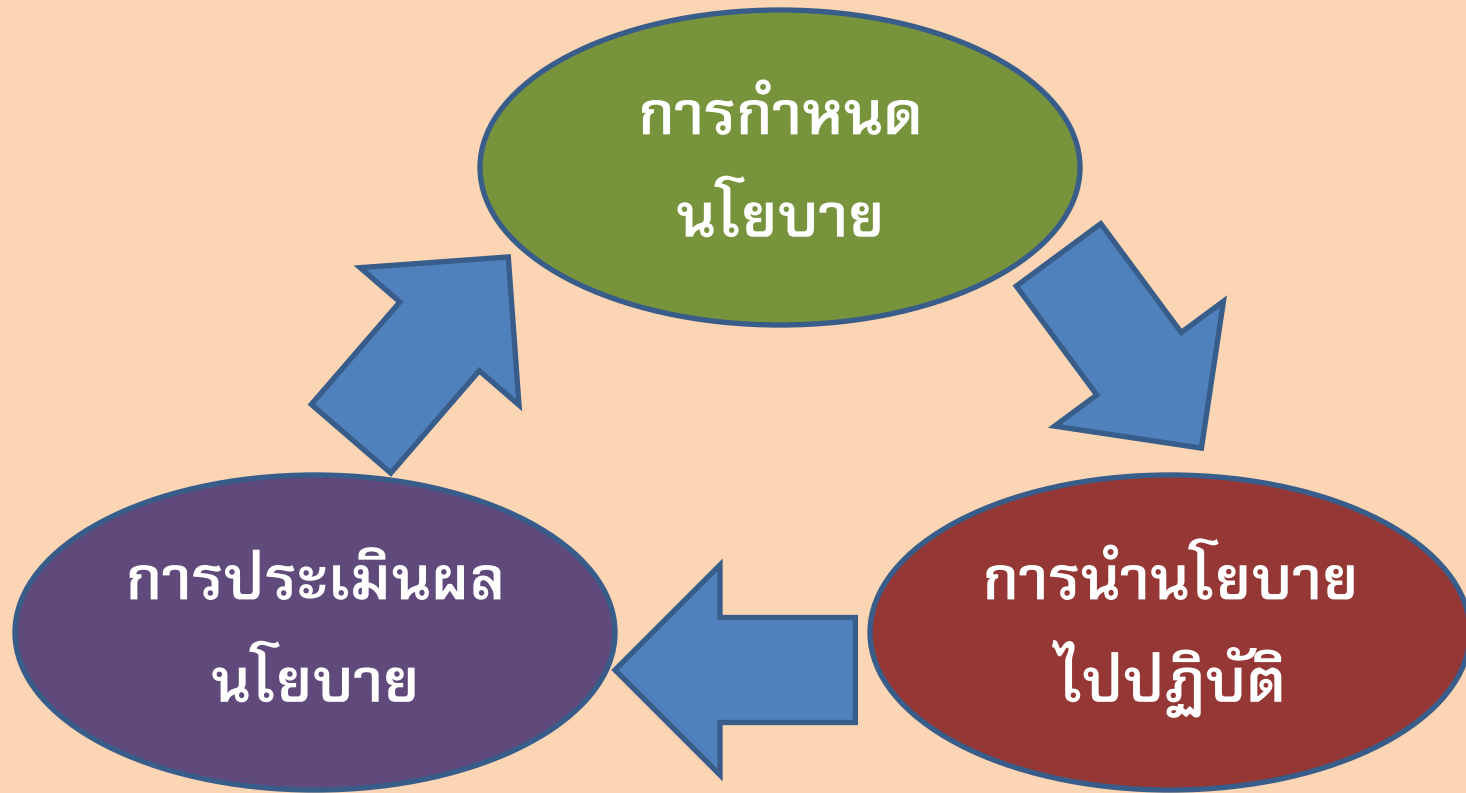
บทบาทและหน้าที่หลักของข้าราชการประจำ

1. ปฏิบัติงานประจำ สังกัดกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานที่เทียบเท่า
2. หน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่งของข้าราชการประจำ คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. ให้ข้อมูลรายละเอียด คำชี้แจงและความคิดเห็นบางประการแก่ฝ่ายการเมือง
4. เสนอความคิดริเริ่มและนโยบายใหม่ ๆ แก่ฝ่ายการเมือง
5. งานที่ได้รับมอบหมายพิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจากงานประจำ

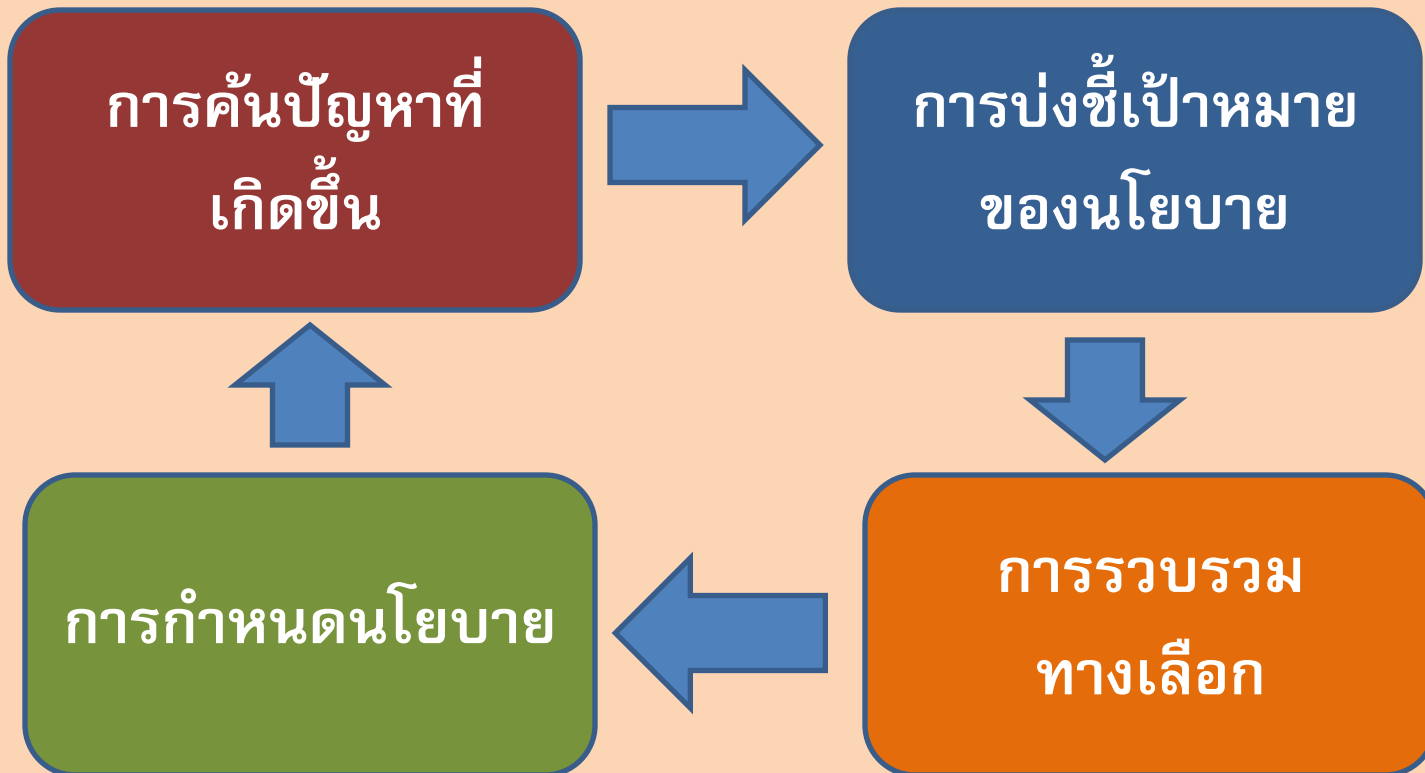
ความหมายของนโยบายสาธารณะ

- หมายถึง แนวทางปฏิบัติและกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น โดยอาจมีแผนหรือโครงการรองรับ เพื่อชี้้นำให้มีการปฏิบัติหรือการกระทำต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด
- นโยบายสาธารณะเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายการเมืองและฝ่ายบริหาร ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2430-2513 มีนักวิชาการได้เสนอความเห็นว่าการเมืองกับการบริหารไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน หรือ การเมืองกับการบริหารเป็นของคู่กัน

กระบวนการนโยบายหรือวงจรชีวิตของนโยบาย ของ เยเซชเกิล ดรอร์

กระบวนการนโยบายหรือวงจรชีวิตของนโยบาย ของชาร์ล ลินบลอน

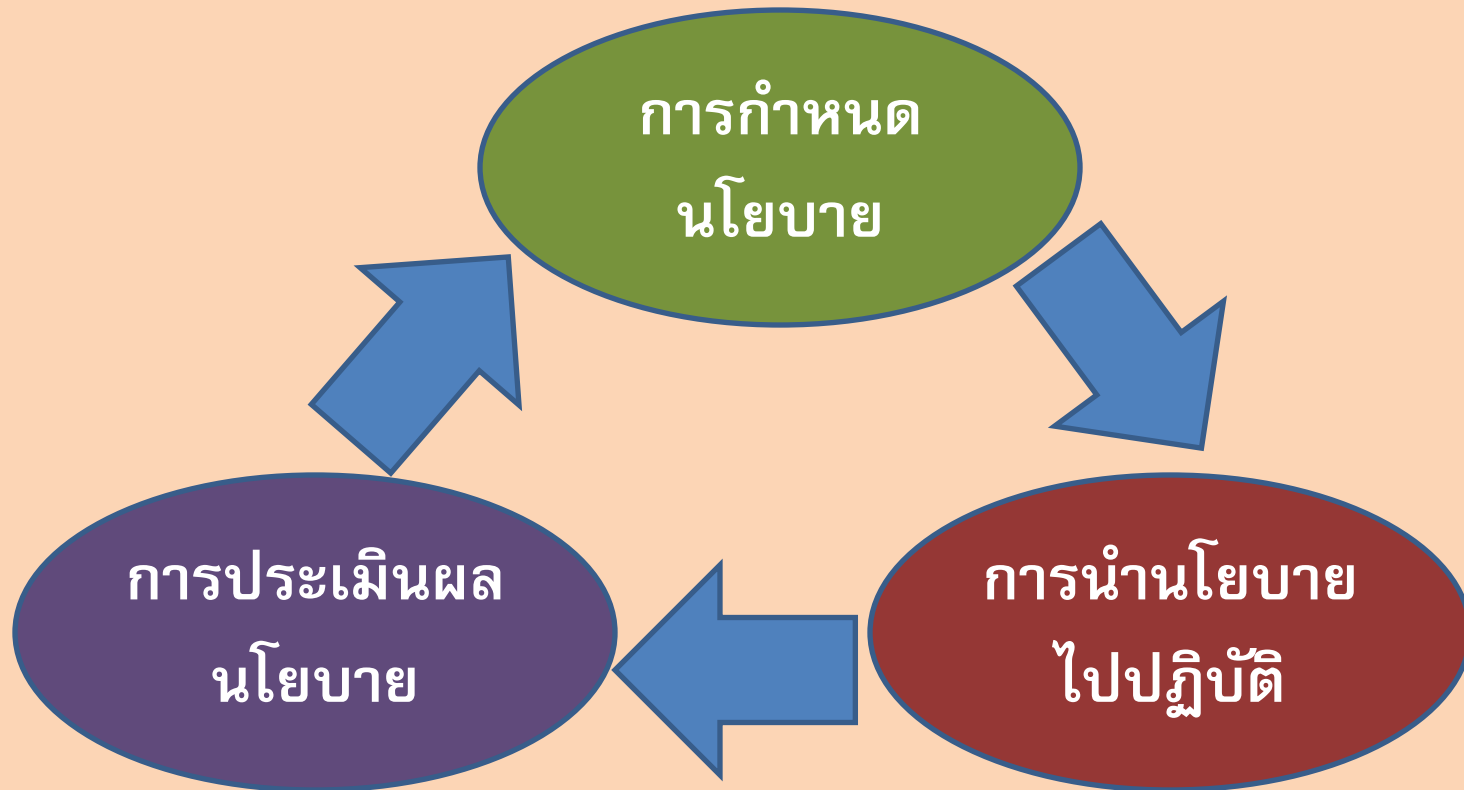

กระบวนการนโยบายหรือวงจรชีวิตของนโยบาย ของวิลเลียม ดันส์

สรุป

กระบวนการนโยบายหรือวงจรชีวิตของนโยบาย

สรุป

การศึกษานโยบายสาธารณะ

- **ยุคก่อน พ.ศ. 2503** มุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ของสถาบันต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย คือสถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหารและสถาบันตุลาการ
- **ยุค พ.ศ. 2503–2513** มุ่งเน้นกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะและพฤติกรรมในการกำหนดนโยบาย
- **ยุค พ.ศ. 2513 – ปัจจุบัน** มุ่งเน้นศึกษาสาเหตุและผลกระทบของนโยบายสาธารณะ และความสัมพันธ์ระหว่างการเมือง การบริหาร และนโยบายสาธารณะ

Question & Answer

ตัวแบบนโยบายสาธารณสุข

ตัวแบบนโยบายสาธารณะ

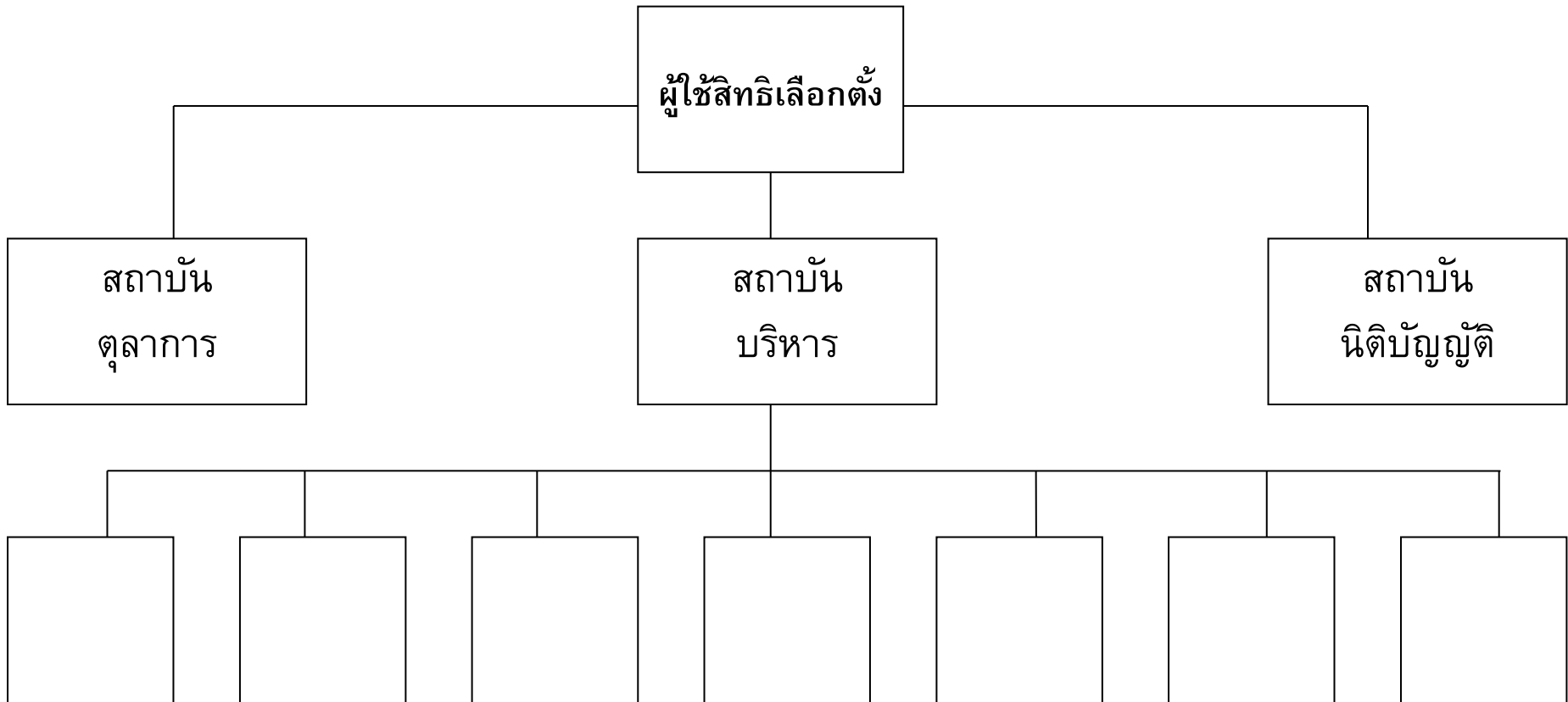

- **ตัวแบบสถาบัน**
- **ตัวแบบกระบวนการ**
- **ตัวแบบกลุ่ม**
- **ตัวแบบชนชั้นนำ**
- **ตัวแบบเหตุผล**
- **ตัวแบบเชิงระบบ**

1. ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model)

กรอบความคิดของตัวแบบสถาบัน

1. ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model)

- ฐานคติที่สำคัญคือ นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของสถาบันการเมือง ซึ่งได้แก่ สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ สถาบันการปกครองท้องถิ่น และสถาบันพรรคการเมือง
- นโยบายจะไม่มีผลเป็นนโยบายสาธารณะ จนกว่านโยบายนั้นจะได้รับความเห็นชอบ ถูกนำไปปฏิบัติ และใช้บังคับโดยสถาบันราชการที่รับผิดชอบ

สถาบันราชการมีบทบาทในการกำหนดคุณลักษณะของนโยบาย
สาธารณะ 3 ประการ ได้แก่

- สถาบันราชการเป็นผู้รับรองความชอบธรรมของนโยบาย
- นโยบายสาธารณะมีลักษณะของความครอบคลุมทั้งสังคม
- รัฐบาลเท่านั้นที่เป็นผู้ผูกขาดอำนาจการบังคับใช้ในสังคม
หมายถึงเฉพาะสถาบันองค์การของรัฐเท่านั้น ที่มีความชอบ
ธรรมที่จะลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน หรือละเมิดนโยบาย

- สถาบันทางการเมืองมีบทบาทในการกำหนดแบบแผน โครงสร้าง พฤติกรรมของปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคล และแบบแผนดังกล่าวจะดำรงอยู่อย่างมั่นคง
- โครงสร้างของสถาบันการเมือง การจัดระเบียบในสถาบัน และขั้นตอนการดำเนินการต่างๆของสถาบันทางการเมือง จะมีผลต่อเนื่องต่อการกำหนดนโยบายและเนื้อหาของนโยบายสาธารณะ

ตัวอย่างนโยบายที่เป็นผลผลิตของสถาบันบริหาร ได้แก่

- นโยบายการปรับลดบทบาทของรัฐจากการเป็นผู้ดำเนินการมาเป็นผู้วางกฎเกณฑ์กำกับ ดูแล
- นโยบายการปฏิรูประบบราชการ
- นโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น
- นโยบายการเงินการคลัง
- นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม
- นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว

การกำหนดนโยบายของสถาบันต่างๆนั้น ทุกสถาบันจะมีกรอบการปฏิบัติของตนเอง ดังนั้นในการวิเคราะห์นโยบาย จึงต้องให้ความสนใจต่อกระบวนการในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบของแต่ละสถาบันด้วย

ตัวอย่างนโยบายที่เป็นผลผลิตของสถาบันบริหาร ได้แก่

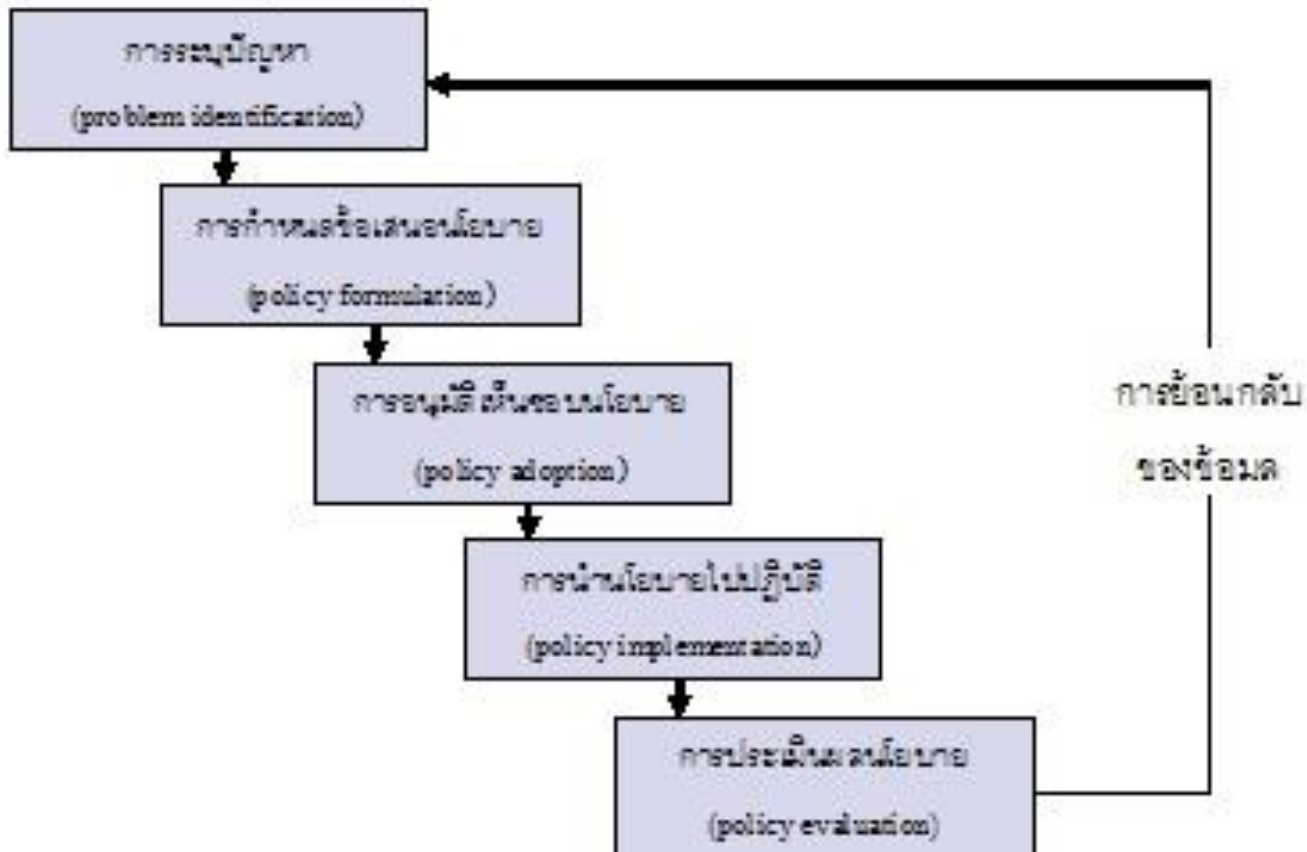
- **จุดเด่น** ง่ายและสะดวกในการศึกษา โดยผู้กำหนดนโยบายจะศึกษาจากรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่างๆ และพิจารณากำหนดเป็นนโยบายขึ้นมา ซึ่งนักรัฐศาสตร์ดั้งเดิมนิยมใช้
- **จุดด้อย** เน้นโครงสร้างของกฎหมายและกฎระเบียบ โดยไม่สนใจหน้าที่และพฤติกรรมของคนที่กำหนดนโยบาย

2. ตัวแบบกระบวนการ (Process Model)

ตัวแบบกระบวนการ

(Process Model)

2. ตัวแบบกระบวนการ (Process Model)

- ฐานคติที่สำคัญคือ นโยบายเป็นผลลัพธ์ของกิจกรรมทางการเมือง โดยถือว่ากระบวนการและพฤติกรรมทางการเมือง คือ ศูนย์กลางของการศึกษานโยบาย
- นโยบายสาธารณะส่วนใหญ่ถูกกำหนดและนำไปปฏิบัติภายใต้กรอบความคิดตัวแบบกระบวนการทั้งสิ้น แต่จะมีความครอบคลุมแค่ไหนนั้น ขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาของสังคม

2. ตัวแบบกระบวนการ (Process Model)

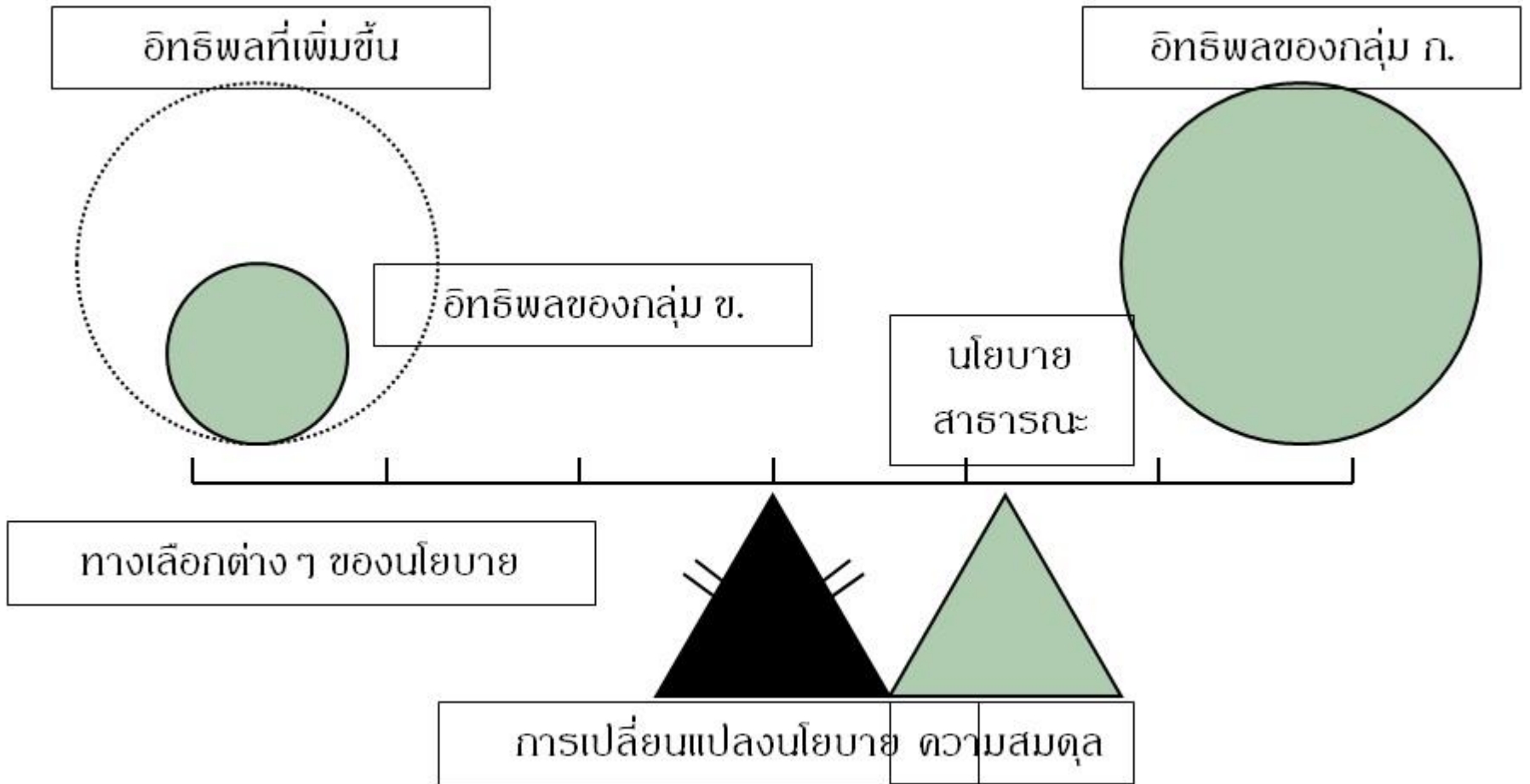
- ชุดของกระบวนการนโยบายสาธารณะแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้
 1. การจำแนกลักษณะปัญหา หรือระบุปัญหา จากข้อเรียกร้องหรือความต้องการของประชาชน
 2. การจัดทำทางเลือกนโยบาย การอภิปราย เพื่อแสวงหาแนวทางไว้หลาย ๆ แนวทาง นำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ความคุ้มค่า ในด้านต้นทุน และผลประโยชน์
 3. การให้ความเห็นชอบนโยบาย ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ได้มีการวิเคราะห์แล้ว
 4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ การจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
 5. การประเมินผลนโยบาย ประเมินผลสิ่งแวดลอมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประเมินผลผลิต /ผลกระทบ

2. ตัวแบบกระบวนการ (Process Model)

- **จุดเด่น** เน้น ขั้นตอนและพฤติกรรมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ไม่เน้นโครงสร้างของสถาบันกำหนดนโยบาย
- **จุดด้อย** เน้น ขั้นตอนและความสัมพันธ์ของแต่ละขั้นตอนในการกำหนดนโยบายสาธารณะมากเกินไป

3. ตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม (Group Equilibrium Model)

3. ตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม (Group Equilibrium Model)

- ผู้กำหนดนโยบายจะถูกพิจารณาว่าเป็นผู้ที่ตอบสนองต่อความกดดันของกลุ่ม ได้แก่ การต่อรอง (Bargaining) การประนีประนอม (Compromising) ระหว่างความต้องการที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์
- นักการเมืองจะพยายามที่จะก่อให้เกิดการรวมกลุ่มเสียงข้างมากเพื่อให้การประนีประนอมประสบความสำเร็จโดยง่าย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแผนภาพต่อไปนี้
- ตัวอย่างนโยบาย ได้แก่
 - พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527
 - พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518

3. ตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม (Group Equilibrium Model)

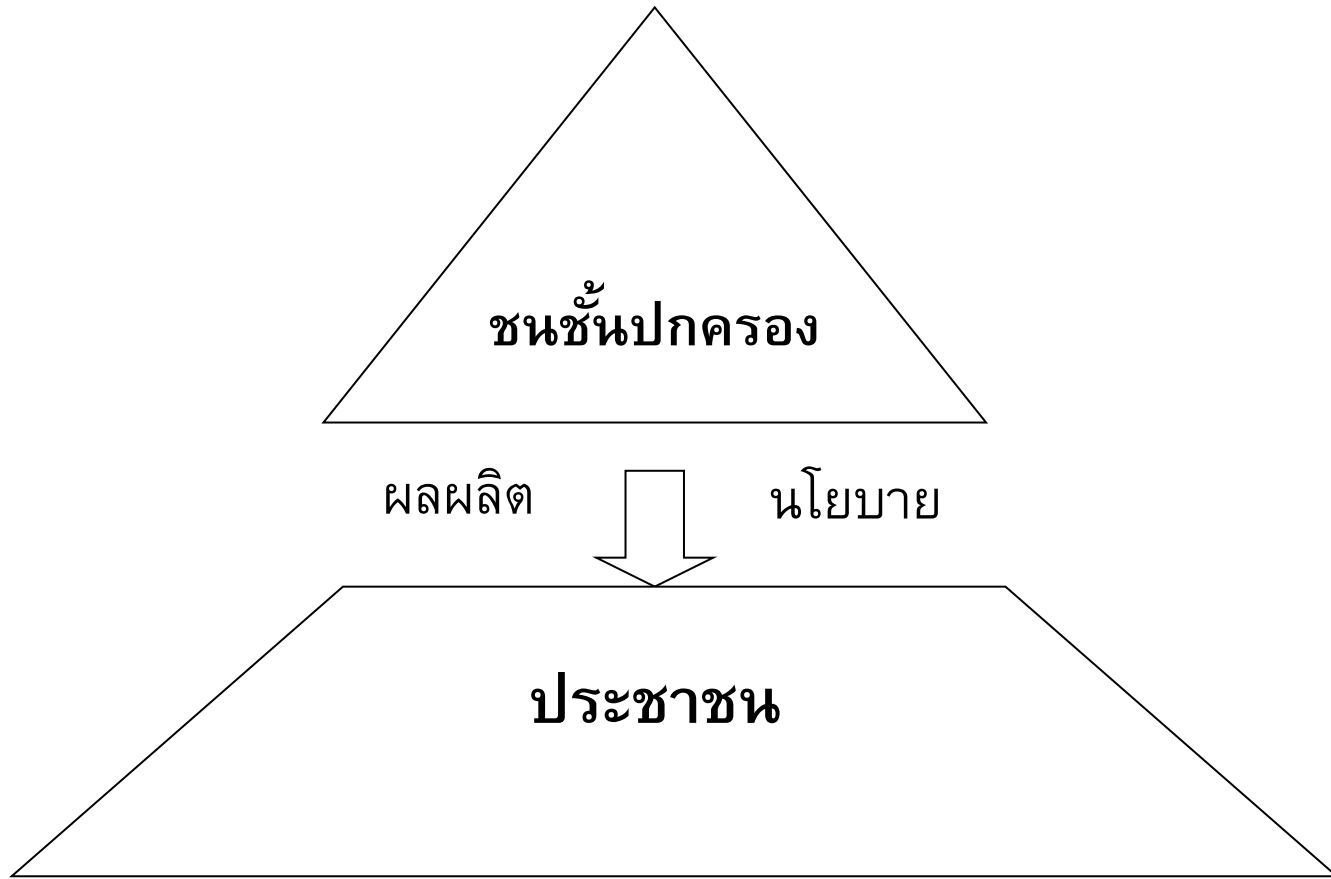
- 1. สร้างกฎเกณฑ์ กติกาการต่อสู้ระหว่างกลุ่ม
- 2. ประนีประนอมและจัดสรรผลประโยชน์ให้กับกลุ่มต่างๆ
- 3. การประนีประนอม จัดสรรผลประโยชน์ดังกล่าวทำได้ในรูปการกำหนดนโยบาย
- 4. มีการกำหนดนโยบายที่เกิดจากการประนีประนอมไปปฏิบัติให้บรรลุผล

3. ตัวแบบดุลยภาพระหว่างกลุ่ม (Group Equilibrium Model)

- **จุดเด่น** กลุ่มมีความหลากหลายสามารถต่อรองให้เกินนโยบายได้ และไม่มีกลุ่มอิทธิพลมากผู้ขาดอำนาจในสังคม / นโยบายมีลักษณะประณีประนอมมากกว่าการเอาแพ้ เอาชนะกัน
- **จุดด้อย** ผู้กำหนดนโยบายจะมีหน้าที่เพียงตอบสนองข้อตกลงของกลุ่มเท่านั้น

4. ตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model)

ตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model)

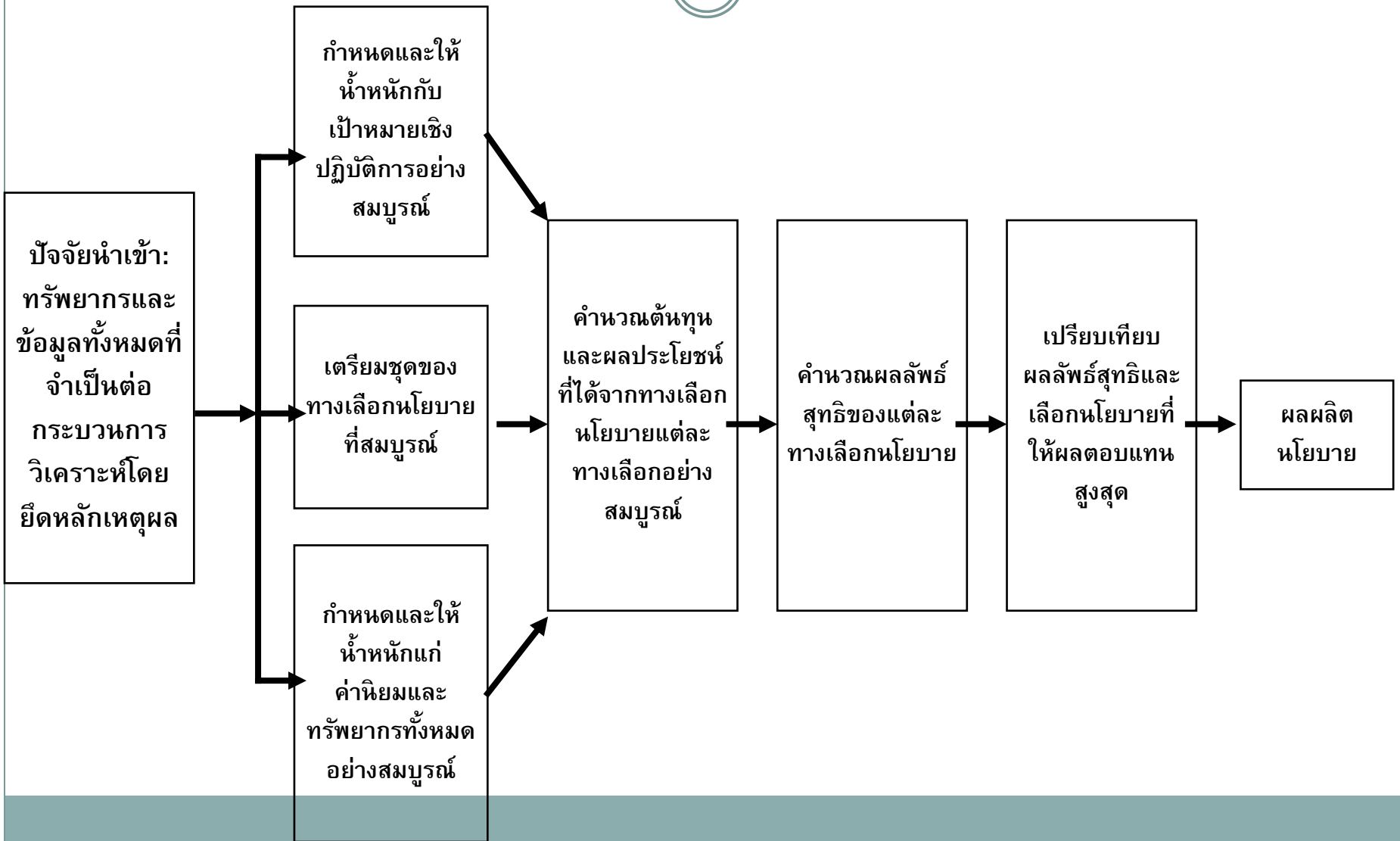
- ให้ความสำคัญกับบทบาทหรืออิทธิพลของชนชั้นปกครองที่มีอำนาจการตัดสินใจนโยบายสาธารณะอย่างเด็ดขาด
- ชนชั้นปกครองจะยึดถือความพึงพอใจหรือค่านิยมของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจนโยบาย โดยประชาชนไม่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย
- ตัวอย่างนโยบาย เช่น นโยบายการเปิดเสรีทางการเมือง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2511

ตัวแบบชนชั้นนำ (Elite Model)

- จุดเด่น คนในสังคมยอมรับความคิดของผู้นำ ไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นของข้าราชการประจำ และประชาชนทั่วไป
- จุดด้อย การละเลยความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบวนการกำหนดนโยบายของข้าราชการประจำและประชาชน

5. ตัวแบบหลักเหตุผล (Rational Model)

5. ตัวแบบหลักเหตุผล (Rational Model)

- ตัวแบบเหตุผล คือ ตัวแบบในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นผลประโยชน์สูงสุดทางสังคม
- นโยบายที่ยึดหลักเหตุผล คือ นโยบายที่มุ่งผลประโยชน์สูงสุดทางสังคม ดังนั้นรัฐบาลควรยกเลิกหรือ หลีกเลี่ยงการใช้นโยบายที่มีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายสูงกว่าค่าตอบแทน

ในการเลือกนโยบายโดยยึดหลักเหตุผล ผู้กำหนดนโยบายจะต้อง พิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

1. จะต้องเข้าใจคุณค่าที่พึงปรารถนาของสังคมทั้งหมด
2. จะต้องเข้าใจทางเลือกนโยบายที่เป็นไปได้ทั้งหมด
3. จะต้องเข้าใจผลลัพธ์ทั้งหมดของทางเลือกนโยบาย แต่ละทางเลือก
4. สามารถคำนวณสัดส่วนระหว่างผลประโยชน์และต้นทุนของทางเลือกนโยบายแต่ละทางเลือกได้
5. ผู้ตัดสินใจนโยบายจะต้องพิจารณาเลือกทางเลือกนโยบายที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในการเลือกนโยบายโดยยึดหลักเหตุผล ผู้กำหนดนโยบายจะต้อง พิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

- **จุดเด่น** ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแสวงหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ดี มีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- ผู้กำหนดนโยบายเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง สามารถระบุทางเลือกที่ดีที่สุดได้
- **จุดด้อย** ความเป็นจริงการกำหนดนโยบายจากภาครัฐยากที่จะเป็นไปตามหลักการ โดยผู้กำหนดนโยบายจะต้องเผชิญข้อจำกัดหลายประการ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเวลา ทรัพยากร บุคลากร งบประมาณ

6. ตัวแบบเชิงระบบ (System Model)

สิ่งแวดล้อม

ปัจจัย
นำเข้า

ความต้องการ
การสนับสนุน

ระบบ
การเมือง

สิ่งแวดล้อม

การตัดสินใจ
การกระทำ

นโยบาย
สาธารณะ

ผลสะท้อนกลับ

สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม

6. ตัวแบบเชิงระบบ (System Model)

- สิ่งมีชีวิตต้องทำงานอย่างเป็นระบบ (System function) ระบบจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เฉพาะและจะต้องสอดคล้องประสานกัน
- ชีวิตการเมืองต้องดำรงอยู่อย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมือง (Political System) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ที่อยู่ล้อมรอบระบบการเมือง
- นโยบายสาธารณะ ตัวผลผลิตของระบบการเมือง (Political Outputs) ซึ่งเกิดจากอำนาจในการจัดสรรค่านิยม หรืออำนาจ ในการตัดสินใจนโยบายของระบบการเมือง
- ตัวอย่าง นโยบายพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนผลสะท้อนกลับ คือ มาตรการปราบปรามผู้ละเมิดกฎหมาย

ลักษณะสำคัญของผลประโยชน์สูงสุดทางสังคม ได้แก่

1. จะไม่มีการใช้นโยบายที่ต้นทุนสูงกว่าผลประโยชน์
2. ในระหว่างทางเลือกนโยบายทั้งหมดที่มีอยู่ ผู้ตัดสินใจนโยบายควรเลือกนโยบายที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนต่อต้นทุนสูงสุด ภายใต้กรอบความคิดของตัวแบบหลักเหตุผล นโยบายสาธารณะจะมีลักษณะของหลักการเหตุผลก็ต่อเมื่อ ความแตกต่างระหว่างคุณค่าที่บรรลุและคุณค่าที่ต้องเสียไป มีค่าเป็นบวก และมีค่ามากกว่าทางเลือกนโยบายอื่น

กิจกรรมท้ายคาบ/คำถามทบทวน

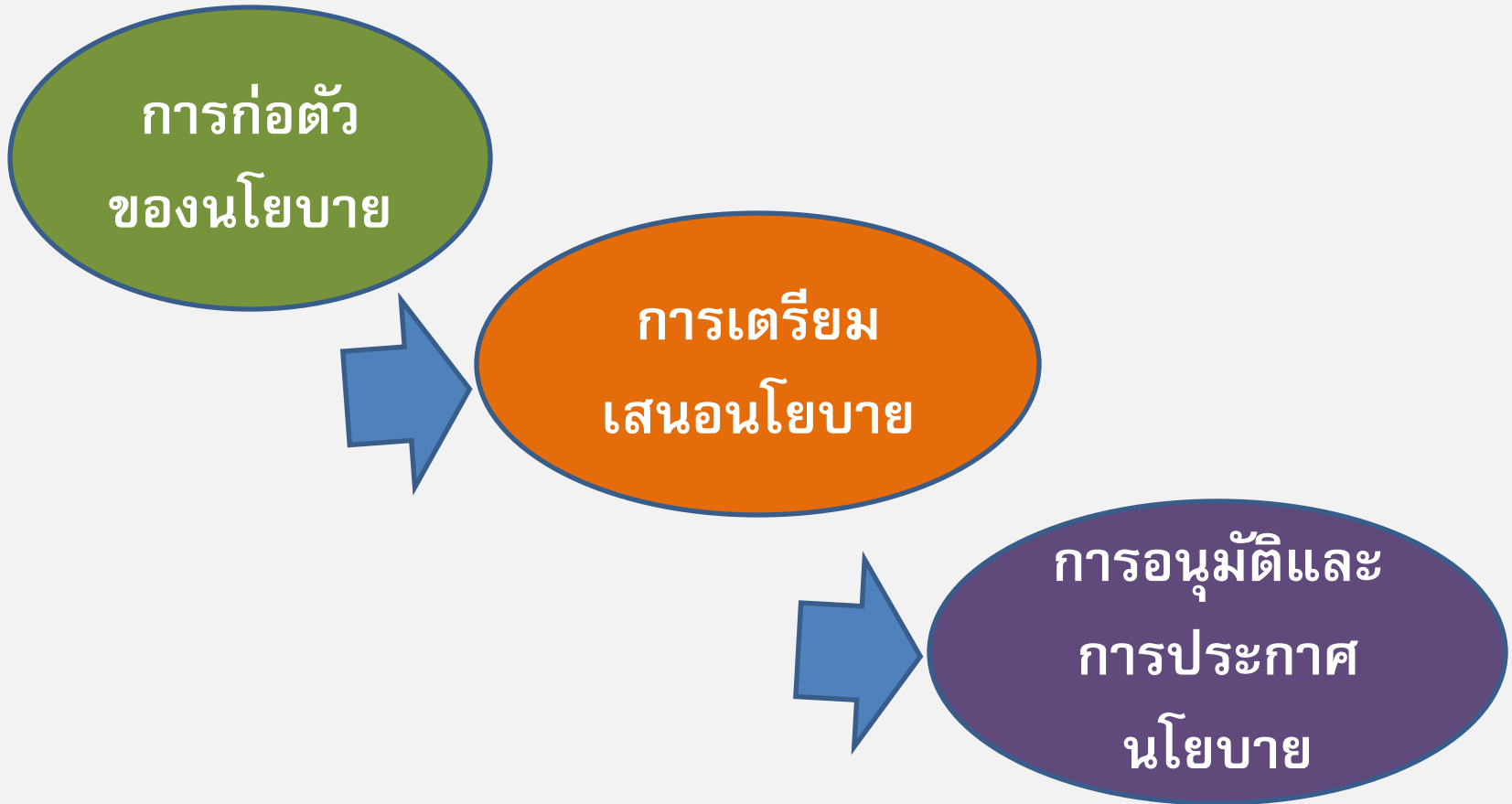
1. **ตัวแบบชนชั้นนำ**ของนโยบายสาธารณะ มีลักษณะอย่างไร จงอธิบายให้ชัดเจน
2. **นโยบายสาธารณะตามตัวแบบระบบ** มีลักษณะอย่างไร จงอธิบายให้ชัดเจน
3. **ตัวแบบกระบวนการ**มีลักษณะสำคัญอย่างไร และมีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร จงอธิบายให้ชัดเจน

การกำหนดนโยบายสาธารณะ

การกำหนดนโยบายสาธารณะ

- เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการนโยบายสาธารณะ
- เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องเกี่ยวพันกัน และ
มีองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน
- ในแต่ละประเทศจะมีองค์ประกอบในการกำหนดนโยบายที่
แตกต่างกัน

ขั้นตอนของการกำหนดนโยบายสาธารณะ

การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ

มีประเด็นสำคัญที่จะต้องพิจารณา คือปัญหาที่เกิดขึ้นจาก

1. ปัญหาที่ก่อให้เกิดความต้องการหรือความไม่พึงพอใจทั้งทางตรงหรือทางอ้อมแก่บุคคลต่าง ๆ เช่น

ความยากจน

ภัยธรรมชาติ

การจลาจล
ติดขัด

สิ่งแวดล้อม
เป็นพิษ

การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ

- จากปัญหาความยากจน ภัยธรรมชาติ การจลาจรติดขัด สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ แม้ผู้เกี่ยวข้องในฝ่ายต่าง ๆ จะพยายามหาทางแก้ไขปัญหา แต่หากไม่สามารถยุติปัญหาได้ เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องมากมายที่ได้รับผลกระทบนั้น
- ปัญหาลักษณะนี้กลายเป็นปัญหาสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องยื่นมือเข้ามาแทรกแซงเพื่อแก้ไขต่อไป

ลักษณะปัญหาที่สำคัญ

- 1. ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน** ปัญหานโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักจะไม่สามารถแยกออกจากปัญหาอื่น ๆ ได้
 - เช่น ปัญหาความยากจนมีความเกี่ยวเนื่องกับปัญหาสุขภาพ ปัญหาราคาข้าวตกต่ำ ปัญหาเรื่องการศึกษา ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมือง ปัญหาการว่างงานและปัญหายาเสพติด เป็นต้น

ลักษณะปัญหาที่สำคัญ

- 2. ความเป็นจริงของปัญหา** ปัญหาจะมีหรือไม่ จะมากหรือน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับ การรับรู้ของผู้กำหนดนโยบายและวิเคราะห์นโยบาย เพราะสิ่งที่ เป็นปัญหาสำหรับบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง อาจไม่ใช่ปัญหากับอีกบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง
- เช่น คนกลุ่มหนึ่งอาจเห็นว่าปัญหารีด่วนในขณะนี้คือการ พัฒนาชนบท ขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งอาจเห็นว่าปัญหาเรื่อง ความมั่นคงสำคัญกว่า เป็นต้น

ลักษณะปัญหาที่สำคัญ

3. ความไม่คงที่ของปัญหา เนื่องจากการกำหนดปัญหาขึ้นอยู่กับ การรับรู้และการนิยามของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ปัญหา จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาตามอัตวิสัยของผู้กำหนด คือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้กำหนดนโยบาย ปัญหานี้อาจถูก เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ตัวอย่างเช่น

- เมื่อปี 40 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องเร่งดำเนินการเป็นอันดับแรก คือ การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ
- รัฐบาลในสมัยต่อมาก็ให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ โดยหันมาเน้นนโยบายในหลาย ๆ ด้าน
- เช่น นโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค นโยบายกองทุนหมู่บ้าน นโยบายการปราบปรามยาเสพติด เป็นการแก้ไขปัญหาคือในระดับรากหญ้าที่เกิดขึ้นกับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ลักษณะปัญหาที่สำคัญ

- 4. ความเป็นพลวัตของปัญหา** ปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การแก้ไขปัญหาก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย
- ปัญหาของนโยบายจึงมีลักษณะไม่คงที่ การแก้ไขปัญหาที่ถาวรจึงเป็นการแก้ไขปัญหาหนึ่ง ขณะเดียวกันอาจเป็นการก่อให้เกิดปัญหาอีกปัญหาหนึ่งขึ้นมาได้

การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ

2. ปัญหาที่มาจากที่ผู้กำหนดนโยบาย

- นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี

ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

- ประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะ เช่น ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านโครงการที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การจัดทำข้อเสนอนโยบาย

มีขั้นตอน คือ

- 1. การเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น**
- 2. การสำรวจสถานการณ์**
- 3. การกำหนดทางเลือก**
- 4. การกำหนดแนวทางของแต่ละทางเลือก**

การเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น

เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบาย

- ได้มีข้อมูลหลักฐานอ้างอิง ในการจัดทำนโยบายของรัฐบาลให้ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วน เสียและเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลควรให้ความสนใจในการ ดำเนินการแก้ไขปัญหานั้น

การเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น

ในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถทำได้โดย

- การสำรวจสถานการณ์
 - กำหนดทางเลือกและ
 - กำหนดแนวทางการกระทำของแต่ละทางเลือก
- เพื่อรวบรวมเป็นข้อเสนอนโยบาย

การสำรวจสถานการณ์

สถานการณ์ที่นำมาสู่การจัดทำนโยบายอาจเป็น

- สถานการณ์ที่ไม่เป็นที่พึงพอใจ หรือเป็น
- สถานการณ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการให้เกิดขึ้น
- สำหรับการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวหรือการดำเนินการอาจจำเป็นต้องมี การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ เหตุการณ์ แบบหน้ามือเป็นหลังมือหรือแบบค่อยเป็นค่อยไป

การสำรวจสถานการณ์

- การสำรวจสถานการณ์เพื่อให้จัดทำข้อเสนอนโยบาย
ควรมี 2 แนวทาง คือ
 - การกำหนดนโยบายขึ้นมาใหม่
 - การปรับปรุงนโยบายเดิม

การสำรวจสถานการณ์

1. การกำหนดนโยบายขึ้นมาใหม่

- ปัญหาหรือประเด็นที่ไม่เคยมีการกำหนดเป็นนโยบายมาก่อน
- อาจเกิดขึ้นจากที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่

การสำรวจสถานการณ์

2. การปรับปรุงนโยบายเดิมหรือการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมนโยบายเดิม

- บางครั้งปัญหาที่เกิดขึ้นหรือประเด็นที่ต้องการให้เกิดขึ้น ได้มีการกำหนดเป็นนโยบายไว้อยู่เดิมแล้ว แต่อาจมีบางส่วนที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ จึงทำให้ต้องมี
- **การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย**
- การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายจะต้องมีความสัมพันธ์กับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ

การกำหนดทางเลือก

- **ทางเลือก** หมายถึง เงื่อนไขหรือวิธีการที่เป็นไปได้ ซึ่งผู้ที่ตัดสินใจคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลสำเร็จ
- ลักษณะของทางเลือกขึ้นอยู่กับนโยบายเฉพาะเรื่อง
- ทางเลือกอาจอยู่ในรูปของนโยบาย กลยุทธ์ หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้
- ทางเลือกไม่จำเป็นต้องทดแทนกันอย่างแท้จริงและไม่จำเป็นต้องกระทำอยู่ในรูปแบบเดียวกัน

การกำหนดทางเลือก

ปัจจัยและข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาทางเลือก คือ

1. สาระสำคัญของทางเลือก

เป็นข้อความที่บอกให้ทราบถึงแนวทางการทำงานของทางเลือก โดยรวม

2. ประสิทธิภาพของทางเลือก

จำเป็นต้องใช้เกณฑ์และการจัดที่เหมาะสม (คือเกณฑ์ในเชิงปริมาณ)

3. ต้นทุน

การประมาณต้นทุนทั้งหมดของแต่ละทางเลือกมีความสำคัญ เพราะปัจจัยที่ทำให้การวิเคราะห์ผิดพลาด คือ ความล้มเหลวในการจัดทำงบประมาณการต้นทุนทางเลือกทั้งหมด ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

การกำหนดทางเลือก

4. ผลลัพธ์ของทางเลือกแต่ละทางเลือก

เป็นสิ่งเมื่อมีการกำหนดนโยบาย มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนแล้ว ทางเลือกแต่ละทางเลือกต้องสามารถบอกได้ถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการเลือกทางเลือกนั้น

5. ผลลัพธ์ที่ไม่คาดหมาย

เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งผลลัพธ์ทางบวกและผลลัพธ์ทางลบ

การกำหนดทางเลือก

6. ผลทางเลือกแต่ละทางเลือกนำไปสู่การจัดลำดับทางเลือก

เป็นการเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกแต่ละทางเลือก จะช่วยให้การสำรวจตรวจสอบทางเลือกชัดเจนขึ้น

7. การพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ

เป็นการพิจารณาถึงปัจจัยที่มิได้พิจารณามาก่อน เพื่อเป็นหลักประกันความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในขณะปฏิบัติโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางสภาพแวดล้อมและสถานการณ์การเมืองที่จะมีผลกระทบฐานคติของทางเลือก

การกำหนดแนวทางของแต่ละทางเลือก

- ขั้นตอนของการกำหนดแนวทางมีดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของปัญหา

-เป้าหมายพื้นที่

-เป้าหมายการบริหาร

-เป้าหมายการให้บริการประชาชน เป็นต้น

การกำหนดแนวทางของแต่ละทางเลือก

2. การจัดทำแนวทางและมาตรการในการดำเนินการ

เช่น การแก้ปัญหายาเสพติด มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ การขยายพื้นที่ปลูกพืชเสพติด เป้าหมายที่กำหนดไว้คือ การลดพื้นที่ปลูกฝิ่นของชาวเขา มาตรการที่กำหนดขึ้นคือ

- พัฒนาอาชีพให้ชาวเขามีรายได้จากอาชีพอื่นเพื่อการยังชีพ
- การขยายการบริการสาธารณสุขมูลฐานไปสู่ชาวเขาและบำบัดรักษาชาวเขาที่ติดฝิ่น
- พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาตามสภาพของปัญหาและพื้นที่เป็นต้น

การกำหนดแนวทางของแต่ละทางเลือก

3. การกำหนดผู้รับผิดชอบที่จะดำเนินการตามแนวทางและ มาตรการที่กำหนดขึ้น เช่น

- ปัญหาเสพติด หน่วยงานสำคัญที่ต้องเข้ามารับผิดชอบดูแล
คือ กระทรวงมหาดไทย

- มีหน่วยงานในสังกัด คือ กรมประชาสงเคราะห์เป็น
ผู้รับผิดชอบโดยตรง

การประกาศเป็นนโยบาย

ผู้กำหนดนโยบายมีกิจกรรมสำคัญที่จะต้องดำเนินการคือ

1. การคัดเลือกข้อเสนอนโยบาย
2. การระดมความสนับสนุนทางการเมือง
3. การประกาศใช้นโยบายสาธารณะ

การคัดเลือกข้อเสนอโยบาย

มักขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ

1. กรอบบริบทของประเด็นปัญหา
2. ลักษณะของประเด็นปัญหา
3. ขอบเขตหรือระดับผลกระทบของประเด็นปัญหา
4. ต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

การระดมความสนับสนุนทางการเมือง

- ผู้กำหนดนโยบายเมื่อได้ร่างนโยบาย ควรจัดให้มีการตรวจสอบร่างนโยบายนั้น ๆ ก่อนเพื่อความถูกต้องเหมาะสม
- การตรวจสอบที่สำคัญ คือ การตรวจสอบถึงการยอมรับหรือปฏิเสธที่จะยอมรับนโยบายจากประชาชน
- การที่จะให้ประชาชนยอมรับ หรือสนับสนุนนโยบายใดต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อขอความเห็นชอบและคำแนะนำหรือการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

การประกาศใช้นโยบายสาธารณะ

- การประกาศนโยบายโดยทั่ว ๆ ไป จะเป็นการตราขึ้นเป็น **กฎหมาย**
- สำหรับนโยบายระดับประเทศ ผู้มีอำนาจตรากฎหมายที่สำคัญ คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ **โดยการตราเป็นพระราชบัญญัติ**
- ฝ่ายบริหาร **โดยการตราเป็นพระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา หรือมติคณะรัฐมนตรี** เป็นต้น
- หน่วยงานระดับกระทรวง ออกเป็น **กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง ประกาศของทางราชการ และข้อบังคับท้องถิ่น**

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

มีองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ได้แก่

1. องค์กรและผู้มีส่วนได้เสียในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะรัฐมนตรี เพราะมีความสำคัญในการกำหนดขอบเขตในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติของระบบราชการ
- การกำหนดขอบเขตอาจทำได้โดยการออกกฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรี กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

2. ระบบราชการ

- หมายถึง หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดทั้งในกระบวนการของการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- เป็นผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงเป็นภารกิจหลักของระบบราชการทุกหน่วยงาน
- การนำนโยบายไปปฏิบัติอาจต้องอาศัยความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

3. ข้าราชการ

- คือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือส่งผลอย่างมากต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

อาจแบ่งได้หลายระดับ เช่น

- ในฐานะผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน
- ในฐานะผู้บริหารโครงการ
- ในฐานะผู้ให้บริการตามโครงการ

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

4. ผู้มีส่วนได้เสียจากนโยบาย

- คือ ผู้ได้รับผลจากนโยบาย ได้แก่
 - ผู้รับบริการ
 - ผู้ได้รับผลประโยชน์หรือ
 - ผู้เสียผลประโยชน์ อาจเป็นตัวบุคคลหรือกลุ่ม
- ผู้ได้รับผลประโยชน์ จะเป็นผู้ที่ติดต่อกับข้าราชการระดับล่างโดยตรง

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
 1. ผู้กำหนดนโยบาย
 2. ความเป็นไปได้ทางการเมือง
 3. ลักษณะของนโยบาย
 4. วัตถุประสงค์ของนโยบาย
 5. ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทางทฤษฎี
 6. ความเพียงพอของทรัพยากร
 7. ลักษณะของหน่วยงาน

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

1. ผู้กำหนดนโยบาย

- ผู้กำหนดนโยบายต้องมีความเอาจริงเอาจังและเอาใจใส่ดูแลติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2. ความเป็นไปได้ทางการเมือง

- **ตัวแปรที่สำคัญ** เช่น - การเจรจาระหว่างรัฐบาลกับเอกชน
- การสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ผลกระทบของนโยบายที่มีต่อกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มกดดัน
กลุ่มอิทธิพล การสนับสนุนจากชนชั้นนำ การสนับสนุนจาก
สื่อมวลชน และการสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3. ลักษณะของนโยบาย

ประเด็นที่ควรพิจารณา เช่น

- **ประเภทของนโยบาย** คือ นโยบายใดก็ตามที่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ น้อยที่สุดและมีความเห็นพ้องต้องกันในวัตถุประสงค์ระดับสูงมักจะพบว่าการปฏิบัติตามนโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จมากที่สุด

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4. วัตถุประสงค์ของนโยบาย

ประเด็นที่จะต้องพิจารณา เช่น

- ความชัดเจนของวัตถุประสงค์
- ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย
- ความเที่ยงตรงของข่าวสารที่มีต่อผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

5. ความเป็นไปได้ทางเทคนิคหรือทางทฤษฎี

ลักษณะสำคัญ ๆ ที่ควรจะต้องพิจารณา

คือ - เรื่องของการร่างนโยบาย

- ข้อเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลง

- พฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

- ความน่าเชื่อถือของทฤษฎี

- ลักษณะของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6. ความเพียงพอของทรัพยากร

ความพอเพียงทางการเงิน กำลังและคุณภาพของบุคลากร และด้านการบริการ

7. ลักษณะของหน่วยงาน

หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีลักษณะที่ควรจะต้องให้ความสนใจ คือ ประเภทของหน่วยงาน

กิจกรรมท้ายคาบ/ทบทวน

1. การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ มีลักษณะสำคัญอย่างไร
2. การประกาศเป็นนโยบายสาธารณะ มีลักษณะสำคัญอย่างไร
3. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ มีลักษณะสำคัญอย่างไร
4. การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติใครมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อบ้าง
5. ปัญหาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติมีปัญหาอย่างไร

Question & Answer

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- คือ การนำนโยบาย แผนงาน หรือ โครงการไปปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- **ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ**
ถึงแม้จะมีการกำหนดนโยบายดีเพียงใด
แต่ถ้าหากไม่มีการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ
นโยบายนั้นก็ไม่มีคามหมายอะไร

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- **ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ**
- **ผู้ตัดสินใจนโยบายหรือผู้กำหนดนโยบาย**
- **กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง**
- **หน่วยงานที่ปฏิบัติ**

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

หากนโยบายที่นำไปปฏิบัตินั้นสำเร็จ

- **ผู้ตัดสินใจนโยบายหรือผู้กำหนดนโยบาย**
 - ได้รับการยอมรับและศรัทธา
- **กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง**
 - ได้รับการแก้ไขปัญหาหรือตอบสนองความต้องการ
- **หน่วยงานที่ปฏิบัติ**
 - ได้รับคำชมเชย และขวัญกำลังใจ

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น มีความสำคัญต่อ

- ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง
- เพราะถ้านำนโยบายไปปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ พัฒนาด้านต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
- ย่อมส่งผลให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความสุข

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- ในทางตรงกันข้าม ถ้านำนโยบายไปปฏิบัติแล้วเกิดความล้มเหลว

ผลที่เกิดขึ้นคือ

- การพัฒนาประเทศไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด
- ปัญหาของประชาชนก็จะไม่ได้รับการแก้ไข
- สูญเสียทรัพยากรในการแก้ปัญหา

องค์กรและผู้เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ฝ่ายการเมือง	นักการเมือง	รัฐสภาและ คณะรัฐมนตรี
ระบบราชการ	หน่วยงานของรัฐ	กระทรวง ทบวง กรม
ข้าราชการ	ข้าราชการระดับสูง ข้าราชการระดับล่าง	รับนโยบายมาปฏิบัติ เป็นผู้นำไปปฏิบัติ
ผู้รับบริการ	ผู้รับผลจากนโยบาย	ผู้ได้รับประโยชน์ หรือ ผู้เสียประโยชน์ในการ นำนโยบายไปปฏิบัติ

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มี 2 ระดับ คือ

ระดับมหภาค

ระดับจุลภาค

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค

มี 2 ขั้นตอน คือ

1. การแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและโครงการ
2. การยอมรับนโยบายของหน่วยงานระดับภูมิภาค และท้องถิ่น

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

จุดเริ่มต้นที่หน่วยงานท้องถิ่น ต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับ
มวลชนผู้ปฏิบัติตามนโยบาย มี 3 ขั้นตอน คือ

I. ระดมพลัง

ผู้บริหารระดับล่างจะต้องมีความสามารถและมีมนุษยสัมพันธ์ในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน **ขั้นตอนนี้จำเป็นต้องอาศัยหลักจิตวิทยามวลชนในการโน้มน้าวให้ผู้ปฏิบัติงานนั้น** ซึ่งจะเป็นการระดมพลังในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จ

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

2. การนำไปสู่การปฏิบัติ

เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ให้บริการ ตามโครงการต้องยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับแผนหรือโครงการที่กำหนดไว้ หรือบางทีอาจมีการปรับแผนหรือโครงการให้เข้ากับพฤติกรรม การปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานเอง

ในขั้นตอนนี้เป็นการแสวงหาวิธีการปรับตัวเข้าหาซึ่งกัน และกัน

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

3. การสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง

ความสำเร็จหรือผลลัพธ์ในระยะยาวของนโยบายใด ๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับนโยบายนั้นจะถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ดังนั้น **ความคงอยู่ของนโยบายขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นผู้รับนโยบาย**

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติระดับจุลภาค

- ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง
- ต้องมีการกระทำต่อเนื่องระยะยาว
- เป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารระดับท้องถิ่น และ
- ผู้ปฏิบัติงานในระดับท้องถิ่น

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติระดับจุลภาค

ในส่วนของผู้บริหารระดับท้องถิ่น

- จะต้องมีความสามารถในการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นความสำคัญของ
- นโยบาย
- งบประมาณ
- ชวัญ กำลังใจ
- ความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติระดับจุลภาค

ในส่วนของ**ผู้ปฏิบัติงาน**

- ต้องมีความสำนึกในการปฏิบัติตามนโยบาย
- มีความเข้าใจที่จะปฏิบัติตามนโยบาย

ปัญหาการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

1. ด้านสมรรถนะขององค์กร
2. ด้านสถานะของนโยบาย
3. ด้านโครงสร้างการบริหารนโยบาย
4. ด้านการควบคุม
5. ด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
6. ด้านการใช้อำนาจและความสัมพันธ์
7. ด้านการสนับสนุนและความผูกพัน

ปัญหาด้านสมรรถนะขององค์กร

- **ด้านสมรรถนะขององค์กร** หมายถึง ความพร้อมและความสามารถขององค์กรในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้

ได้แก่

- ด้านบุคลากร
- ด้านงบประมาณ
- ด้านโครงสร้างขององค์กร
- ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัญหาด้านสถานะของนโยบาย

ได้แก่

- ความเปลี่ยนแปลงใหญ่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย
- การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์คลุมเครือไม่ชัดเจน หรือวัตถุประสงค์มีความขัดแย้งกัน
- การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
- การไม่ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารไว้อย่างชัดเจน

ปัญหาด้านโครงสร้างการบริหารนโยบาย

ได้แก่

- ความเหลื่อมล้ำทางความคิดและความต้องการของบุคคลหรือหน่วยงานระดับต่าง ๆ
- เงื่อนไขด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานด้านงบประมาณ
- ปัญหาโครงสร้างการกำกับ การตรวจสอบและการประเมินผล

ปัญหาด้านการควบคุม

- การควบคุม หมายถึง ความสามารถในการวัด ความก้าวหน้าหรือผลของการปฏิบัติของนโยบาย แผนงาน
- ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเพิ่มมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบในนโยบาย

ปัญหาด้านการควบคุม

- หาก**ผู้รับผิดชอบในนโยบาย**ขาดความสามารถที่จะทำการวัดหรือควบคุมผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานก็จะทำให้มีปัญหาในการควบคุมมากขึ้น
- หาก**วัตถุประสงค์ของนโยบาย** แผนงานโครงการ กำหนดไว้ชัดเจน จะทำให้มีปัญหาในการควบคุมน้อยลง

ปัญหา

ด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

เกิดจาก

- สมาชิกภายในองค์กรไม่เข้าใจในนโยบายนั้น
- สมาชิกภายในองค์กรไม่เชื่อว่านโยบายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง
- สมาชิกภายในองค์กรไม่เห็นด้วยกับวิธีการปฏิบัติในโครงการหรือนโยบายนั้น

ปัญหา

ด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

เกิดจาก

- ระบบการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ไม่ดี
- การขัดผลประโยชน์ของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
- การขาดความรอบคอบของผู้ที่ต้องตัดสินใจนโยบาย
หรือกำหนดนโยบาย

ปัญหาด้านการใช้อำนาจและความสัมพันธ์

เกิดจาก

- องค์กรหรือหน่วยงานที่เข้าร่วมรับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานปฏิบัติกับหน่วยควบคุมมักเกิดปัญหาขึ้นเสมอ
- การใช้อำนาจและความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการเมือง

ปัญหาด้านการสนับสนุนและความผูกพัน

- เจตคติที่มีต่อนโยบายที่นำไปปฏิบัติของกลุ่มผู้มีอำนาจ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์
- การประชาสัมพันธ์นโยบายเพื่อสร้างความเข้าใจ สร้างการรับรู้และจูงใจผ่านสื่อมวลชน
- ความเห็นสาธารณะ (ประชาชนชอบ/ไม่ชอบ)
- บุคคลสำคัญหรือชนชั้นนำ (ระดับชาติ/ระดับท้องถิ่น) ให้การสนับสนุนนโยบายหรือไม่

Question & Answer

การประเมินนโยบายสาธารณะ

ความหมายของการประเมินผล

- การประเมินผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงาน กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายสาธารณะหลังการปฏิบัติงาน

ลักษณะสำคัญ

ของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

- เป็นสหวิชา คือ ดึงเอาความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้
- เป็นที่ยอมรับทั้งผู้ประเมินเองและผู้มีอำนาจตัดสินใจ
- มีการนำยุทธวิธีต่าง ๆ มาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม
- ต้องกระทำอย่างเป็นกลางให้มากที่สุด
- การรวบรวมข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ต้องเน้นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลภายในมากกว่าบุคคลภายนอกหน่วยงาน
- วิธีการที่ใช้ต้องยืดหยุ่นและเปิดกว้างเพียงพอ

จุดมุ่งหมายของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

- เพื่อต้องการทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน และโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด
- ถ้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย แผนงาน และโครงการ ต้องมีการปรับปรุง แก้ไข หรือยุตินโยบาย แผนงาน และโครงการนั้น

เกณฑ์การประเมินผลนโยบายสาธารณะ

- ประสิทธิภาพ
- ประสิทธิภาพ
- ความพอเพียง
- ความเป็นธรรม
- ความสามารถในการตอบสนอง
- ความเหมาะสม
- ความคุ้มค่า
- ความเสมอภาค
- ความพอใจ

ประเภทของผู้ประเมินผล

- ผู้ประเมินที่ทำงานอยู่ในองค์กร
- ผู้ประเมินที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเฉพาะเรื่อง
- ผู้ประเมินที่มาจากหน่วยงานเอกชน มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น

บทบาทของผู้ประเมินผล

ต้องมี

- ความรู้ความสามารถในเรื่องที่ทำการประเมิน
- ความรู้ความสามารถในการทำวิจัย
- จรรยาบรรณในการทำวิจัย

การรายงานข้อมูลการประเมินผล

เป้าหมายสำคัญ คือ

- เพื่อให้ผู้กำหนดนโยบายมีความเข้าใจและทราบผลโดยเร็ว
- เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ
- ภาษาที่ใช้ต้องเข้าใจง่าย กระชับรัด

ปัญหาการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

- วัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายไม่ชัดเจน
- บุคลากรที่ทำการประเมินผลไม่ได้รับความร่วมมือในการประเมินผล
- การประเมินผลขาดความแม่นยำตรงในการประเมิน
- ขาดข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย
- ระยะเวลาในการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

การประเมินนโยบายสาธารณะ

- เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการเหมือนนโยบายสาธารณะได้ ดำเนินการมาระยะหนึ่ง เพื่อที่จะได้พิจารณาว่าควร ดำเนินการกับนโยบายนั้น อย่างไร

การดำเนินการที่สามารถทำได้ คือ

- การปรับปรุงนโยบาย
- การดำเนินการต่อไป
- การยุตินโยบาย
- การเปลี่ยนแปลงนโยบาย

Question & Answer

